1013

RAPPORT

Woningonderzoek te Bredevoort

in 1916 ingesteld door de
Gezondheidscommissie gezeteld te
Winterswijk.

E
6
KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK
2289 3645

WONING-ONDERZOEK BREDEVOORT 1916.

Het vroeger ingestelde onderzoek dateert van 1906, dus ongeveer tien jaar geleden. Doel van dit rapport is om na te gaan, of de Woningwet werkelijk geleid heeft tot verbetering van den woningtoestand.

Het aantal onderzochte één-kamer-woningen bedroeg 7.

Uit de staat is op te maken, dat geen der woningen een eigen drinkwatervoorziening heeft. Hoe primitief is de privaatinrichting! Deze bestaat uit een ton, die een plaatsje vindt op het deel zonder eenige betimmering. En het grootste deel der woningen heeft een dergelijk anti-hygienisch ingericht privaat, hetwelk ook uit een zedelijkheidsoogpunt ten zeerste afkeuring verdient. Een afvoerinrichting voor huiswater ontbreekt. Dat moet een uitweg vinden naar de straatgoot of wel naar het erf. Te verwonderen is het niet, dat de zindelijkheid der bewoning dezer woningen of matig of slecht genoemd moet worden.

In de woning 59 worden drie slaapplaatsen in het eenige woonvertrek aangetroffen. Daarin moeten twee mannelijke personen en drie vrouwenlijke personen boven de 10 jaar, benevens nog een mannelijk en een vrouwelijk persoon beneden de 10 jaar dag en nacht

huisvesten. De huurprijs dier woning is f 15.— per jaar, doch zooals de tabel aangeeft, staat zij gequalificeerd als slechte woning. Dit is wel een der ongelukkigste woningtoestanden, die aangetroffen werd.

In de 7 onderzochte één-kamer-woningen wonen 20 personen. Voor twee kinderen beneden den tienjarigen leeftijd is één volwassene gerekend.

Het aantal onderzochte twéé-kamer-woningen bedroeg 42.

Slechts een dezer bezit een eigen drinkwatervoorziening. Ook voor deze categorie van woningen is de privaat-inrichting voor het meerendeel zeer primitief. Waar men een gemetseld privaat heeft, is in vele gevallen de uitloop daarvan in de stal. Geen dezer

woningen heeft een afvoerinrichting voor de loozing van het huiswater.

In 22 dezer woningen wordt de toestand aangetroffen dat in een vertrek wordt geslapen, waar voor één volwassene of twee kinderen beneden de 10 jaren minder dan 10 M³. luchtruimte beschikbaar is.

Dus voor ruim 52 pCt. dezer woningen is de beschikbare luchtruimte voor een daarin slapende volwassene *onvoldoende*.

Enkele voorbeelden halen wij hier aan:

Woning.	Inhoud slaapvertrek.	Aantal personen dat daarin slaapt.	Luchtruimte per volwassene.
106	38.98 M³.	6	± 6.5 M³.
71	17.36 „	2½	± 6.9 „
54A	9.02 „	2	± 4.51 „
63	15.12 „	5	± 3.02 „
90	11.66 „	3	± 3.9 „
105	12.00 „	5½	± 2.1 „

Enkele dezer woningen zijn betrokken na de inwerking treding der Woningwet.

Meerendeels is voor de slaapvertrekken de lucht- en lichtschepping onvoldoende.

In de 42 onderzochte twee-kamer-woningen wonen 160⁵ personen.

De bewoning dezer woningen is uit een oogpunt van zindelijkheid over het algemeen matig te noemen.

Het aantal onderzochte drie-kamer-woningen bedroeg 26. Slechts 2 dezer hebben een eigen drinkwatervoorziening. De toestand der privaatinrichting is voor deze categorie wel iets beter. Twee woningen hebben een behoorlijke inrichting voor den afvoer van huiswater. Hoewel in deze woningen meer ruimte wordt aangetroffen, treft men toch nog in 16 woningen het geval aan, dat geslapen wordt in een vertrek, waar voor één volwassene of twee kinderen beneden de 10 jaren minder dan 10 M³. luchtruimte beschikbaar is. Dus voor ruim 62 pCt. dezer woningen is de beschik-

bare luchtruimte voor een daarin slapende volwassene *onvoldoende.*

Dit is o.a. het geval voor een woning waarvan de vertrekken respectievelijk een inhoudsruimte hebben van 63.64 M^3. (woonvertrek), 17.64 M^3. en 22.04 M^3. Dit laatste doet dienst voor slaapvertrek voor alle inwonenden zegge $5\frac{1}{2}$ persoon.

Voor vele slaapvertrekken is de lucht- en lichtschepping primitief.

In de 26 onderzochte woningen wonen 100^3 personen.

Voor deze soort van woningen is de bewoning, wat betreft zindelijkheid, matig te noemen.

Conclusie : Wij stelden ons de vraag, of de Woningwet eene verbetering had gebracht in den woningtoestand. De tabellen doen ons zien, dat de volkshuisvesting te Bredevoort nog heel wat te wenschen overlaat.

Ware uitvoering gegeven aan de artikels 42, 43, 44 en 45 der verordening houdende voorschriften als bedoeld in artikel 1 der Woningwet voor de gemeente Aalten, dan zouden vele bestaande misstanden zeer zeker niet voorkomen.

Wij geven toe, dat er eigenaren van woningen zijn, die finantieel niet in de mogelijkheid zijn om de hoogst noodzakelijkste verbeteringen aan te brengen, doch deze zouden te helpen zijn in verband met artikel 29 der Woningwet. Doch daartegen zijn er eigenaren van woningen, die zeer zeker de hoogst noodzakelijke verbeteringen kunnen doen aanbrengen en dat deze tot heden daartoe nog niet verplicht zijn, is zeer zeker te bejammeren.

Uit de hierbij gevoegde afbeeldingen is mede op te maken, dat de woningtoestand te Bredevoort niet

rooskleurig is. Eenige verbetering is wel op te maken, getuige de staat van woningen, die meer dan drie woonvertrekken bevatten en die bij het vorig woning-onderzoek vielen onder de woningen met drie- en minder dan drie woonvertrekken. Dit getuigt voor het feit, dat bij sommigen het streven bestaat, om zich zelf of de huurder der woning beter te doen wonen, zonder daartoe verplicht behoeven te worden.

Groote behoefte bestaat aan betere woningen en het is daarom te hopen, dat de „Vereeniging tot verbetering van de Volkshuisvesting in de gemeente Aalten" spoedig ertoe overgaat, om ook in Bredevoort woningen te doen verrijzen.

De Rapporteur :

J. VAN DER BREGGEN, c.i.

Winterswijk, Februari 1915.

Drie-Kamer-Woningen

Plaatselijk gemerkt	Eigenaar	Drinkwater voorziening	Privaat inrichting	Loozing van vuil	Aantal personen	Inhoudsruimte slaapvertrekken I	Inhoudsruimte slaapvertrekken II	Lichtschepping I	Lichtschepping II	Luchtschepping I	Luchtschepping II	Gebreken
7	Heisterman	Pomp buiten	Ton	Afwezig	Een	16,18 M³.		aanw.		aanw.		Lekkage dak
16	B. Helmink	„	„	„	Drie en half	36,75 „		„		„		
19	J. B. van Eerden	„	„	„	Vijf en half	22,04 „		„		„		Geheel slecht
23	Mej. Van Eyck	„	Gemetseld	„	Twee	8,64 „		„		„		Slecht dak
37*	G. te Rietstap	„	„	„	Vier en half	In alle vertrekken wordt geslapen		„	aanw.	„	aanw.	
40*	H. Griezen	„	„	„	Vier en half	44,29 M³.	14,49 M³.	„	„	„	„	
43*	J. H. Frenken	„	Ton	„	Drie	51,41 „		„		„		Slechte muren
48*	S. Blekkink	„	„	„	Twee	73,26 „		„		„		Slechte voorgevel
55	R. K. Kerkbestuur	Pomp binnen	Gemetseld	Aanwezig	Zeven	In alle vertrekken wordt geslapen		„		„		Slecht dak, slechte zolders, vochtig. Loozing privaat
56*	H. Oonk	Pomp buiten	Ton	Afwezig	Zes	In alle vertrekken wordt geslapen		„	„	„	„	
57	G. J. Kappers	„	Betimmerd (Ton)	„	Vijf	35,64 M³.	11,50 M³.	„	„	„	„	Bouwvallig gedeelte achter aan de woning
76*	H. ten Have	„	Ton	„	Vijf	37,15 „	23,52 „	„	„	„	„	Slechte zijmuur en topgevel
79	Mej. Van Eyck	„	„	„	Zeven	In alle vertrekken wordt geslapen		„	„	„	„	Lekkage dak
110*	Wed. A. Roeterink	„	„	„	Drie	44,48 M³.	32,14 M³.	„	„	„	„	
111*	A. Klompenhouwer	„	Gemetseld	„	Vier	In alle vertrekken wordt geslapen		„	„	„	„	Slechte zijmuur
123*	F. Kempink	„	„	„	Vier	46,44 M³.	11,34 M³.	„	„	„	„	
127*	H. J. Reesink	„	Tonstelsel	„	Vijt	37,96 „	17,86 „	„	„	„	„	
128*	W. Ebbers	„	Ton	„	Vijf en half	In alle vertrekken wordt geslapen		„	„	„	„	
130*	A. Wennink	„	Gemetseld	„	Anderhalf	19,60 M³.	22,56 M³.	„	„	„	„	Slechte buitenmuren
146*	Wed. Lubbers	Pomp binnen	„	„	Drie	66,40 „	10,29 „	„	„	„	„	
148*	E. te Beest	Pomp buiten	Ton	„	Twee	10,08 „		„		„		
149	W. Bruyl	„	Gemetseld	„	Zeven	21,89 „	36,03 „	„	indirect.	„	indirect.	Dakbedekking slecht; slechte zoldering
160*	F. W. Voltman	„	„	Aanwezig	Een	28,84 „		„		„		Bouwvallige zijmuur
164	D. J. Prinsen	„	Ton	Afwezig	Vier	12,75 „	11,20 „	„	„	„	„	
169	B. de Vries	„	Betimmerd	„	Zes en half	44,20 „	13,82 „	„	„	„	„	Slechte achtergevel
174	Wed. J. Piek	„	Ton	„	Acht	16,86 „	10,08 „	„	„	„		

Woningen met meer dan drie vertrekken.

Plaatselijk gemerkt	Eigenaar	Drinkwater voorziening	Privaat inrichting	Loozing van vuil	Gebreken
4*	G. W. Brusse	Pomp buiten	Ton	Afwezig	Slechte toestand slaapplaatsen
6*	G. H. Piek	„	„	„	
39*	Wed. B. Wensink	„	Gemetseld	„	Slechte licht- en luchtschepping van een slaapvertrek
80	Mej. Van Eyck	„	„	„	
131*	D. W. te Selle	„	Ton	„	Slechte zijmuur en zeer slechte achtergevel
132*	J. W. Brethouwer	„	Gemetseld	„	Slechte zijmuren en achtergevel
149	W. Bruyl	„	„	„	Slecht dak en zoldering
151*	D. J. Prins	„	„	„	
162	G. J. Nijman	„	Ton	„	Lekkage dak.
163*	B. J. de Vries	Pomp binnen	Gemetseld	Aanwezig	
165*	H. B. J. Wichers	Pomp buiten	„	Afwezig	Slechte zijmuren
166	Erven Wed. J. B. Beltink	„	„	„	

N.B. Deze woningen behoorden vroeger tot de woningen met minder dan vier woonvertrekken.

Zijn de huisnummers van * voorzien, dan wil dat zeggen, dat de eigenaar tevens bewoner van de woning is.

Een-Kamer-Woningen

Plaatselijk gemerkt	Eigenaar	Drinkwater voorziening	Privaat-inrichting	Loozing van vuil	Aantal personen	Inhoudsruimte vertrek	Licht-schepping	Lucht-schepping	Gebreken
14A	J. Brusse	Pomp buiten	Gemetseld	Afwezig	Drie	43.12 M³.	Aanwezig	Direct	Slecht dak
18	J. A. Odé	„	Ton	„	Een	40.42 „	„	„	Slechte achtergevel
58	W. Moll	„	Ton	„	Drie	43.77 „	„	„	
59	W. te Barge	„	Ton	„	Zes	34.96 „	„	„	Slechte woning
105A	A. Temmink	„	Ton	„	Een	28.08 „	„	„	
109*	D. J. Jansen	„	Ton	„	Drie	37.96 „	„	„	Slechte achtergevel
156	G. H. te Boveld	„	Ton	„	Drie	64.89 „	„	„	Lekkage dak

Twee-Kamer-Woningen

Plaatselijk gemerkt	Eigenaar	Drinkwater voorziening	Privaat-inrichting	Loozing van vuil	Aantal personen	Inhoudsruimte woon-	Inhoudsruimte slaap-	Licht-schepping	Lucht-schepping	Gebreken
14	J. Brusse	Pomp buiten	Gemeen m. 14a	Afwezig	Twee en half	42,33 M³.	42,35 M³.	Aanw.	Aanw.	Slecht dak
21*	H. L. Hinkamp	„	Ton	„	Vier	39,42 „	24,50 „	„	„	
22	Mej. Van Eijck	„	Gemetseld (put binnen)	„	Drie	46,16 „	10,10 „	indirect.	afw.	Slecht dak; ongunstig slaapvertrek
29*	B. A. Ebbers	„	alsboven	„	Een	43,13 „	18,90 „	aanw.	aanw.	Slechte woning
32*	Wed. J. H. Kappers	„	„	„	Vier	43,68 „	14,80 „	„	„	
41*	G. Schulz	„	Ton	„	Zes en half	37,39 „	31,72 „	„	„	
42*	J. L. Hijink	„	„	„	Drie	35,00 „	20,16 „	„	„	
44*	B. H. Veldboom	„	„	„	Drie	43,47 „	47,42 „	„	„	
45*	J. W. Oonk	„	Gemetseld	„	Vijf	46,90 „	24,25 „	indirect.	indirect.	Houten afscheiding op zolder met daarnaast gelegen woning
49*	G. J. Ubbink	„	Ton	„	Drie	59,85 „	23,43 „	aanw.	aanw.	Zijmuur gebrekkig
52*	G. J. Kempink	„	„	„	Vier en half	40,70 „	39,06 „	„	„	Totaal slecht
54	J. B. A. Rots	„	Ontbreekt	„	Twee	36,82 „	9,02 „	„	„	Slecht onderhoud
54A	J. B. A. Rots	„	Gemetseld	„	Zes	52,68 „	17,05 „	indirect.	indirect.	Slechte topgevel en zolders
61*	Wed. L. Assink	„	Betimmerd (Tonstelsel)	„	Vier en half	35,56 „	31,98 „	aanw.	aanw.	
63*	G. H. Vonhof	„	Ton	„	Zeven	41,83 „	15,12 „	„	„	Zijgevel en topgevel slecht
65*	H. J. Piek	„	„	„	Zes	35,22 „	26,92 „	„	„	Dakbedekking en zijmuur slecht
67*	W. Wensink	„	Betimmerd (Uitloop in stal)	„	Zes	51,32 „	36,40 „	„	„	Slechte zolders
71*	J. D. Geurking	„	Gemetseld	„	Vijf	39,31 „	17,46 „	„	„	Zijmuur, topgevel en raamdorpels slecht
76	Mevr. Van Eijck	„	„	„	Drie	50,43 „	19,00 „	„	„	
77	G. Wevers	„	„	„	Twee en half	52,17 „	17,57 „	„	„	
90	J. B. van Eerden	„	Betimmerd	„	Drie	51,52 „	11,66 „	„	„	Voormuur gebrekkig Verlichting slaapvertrek gebrekkig
91*	H. W. Lammers	Pomp binnen	Ton	Aanwezig	Vier	64.82 „	49,98 „	„	„	Zij- en achtermuur gebrekkig
98	Wed. H. J. Simmelink.	Pomp buiten	Gemetseld	Afwezig	Twee	39,92 „	37,88 „	„	„	Slecht dak
100*	H. W. Hinkamp	„	„	„	Twee en half	36,40 „	24,57 „	„	„	
105	A. Temmink	„	Ton	„	Vijf en half	30,40 „	42,40 „	„	„	
106	Wed. J. D. Piek	„	Gemetseld	„	Vijf	50,40 „	38,98 „	„	„	
112*	J. W. Gijsbers	„	Ton	„	Drie	53,99 „	41,20 „	„	„	
128*	Wed. G. H. te Paske	„	„	„	Twee	47,97 „	22,32 „	„	„	
129	H. Greisen	„	Gemetseld (put binnen)	„	Vijf	38,44 „	34.80 „	„	„	Lekkage dak
134	J. F. Scheridam	„	Ton	„	Zeven	47,12 „	51,15 „	„	„	
150	W. Bruyl	„	Gemetseld	„	Zes	52,02 „	27,67 „	„	„	Dakbedekking slecht
153	L. Heusinkveld	„	Ton	„	Vier	44,74 „	22,44 „	„	„	
154	alsboven	„	„	„	Drie	44,95 „	30,03 „	„	„	
156	alsboven	„	„	„	Drie	35,96 „	11,28 „	indirect.	indirect.	Indirecte licht- en luchtschepping slaapvertrek
157	alsboven	„	„	„	Twee	34,72 „	17,85 „	„	„	Alsboven
159	G. H. te Boveld	„	Betimmerd (Ton)	„	Twee en half	35,96 „	11,28 „	aanw.	aanw.	
160	D. Schulz	„	Betimmerd (Ton)	„	Drie en half	38,98 „	11,47 „	„	„	
165*	J. G. Freriks	„	Ton	„	Vijf en half	66,91 „	18,76 „	„	„	Bouwvallige achtermuur
172	F. Heusinkveld	„	„	„	Twee	39,00 „	31,69 „	afw.	„	Slecht dak en zolders
172A	alsboven	„	Gemetseld	„	Vier en half	75,43 „	40,26 „	aanw.	„	Idem
173*	G. J. Ubbink	„	„	„	Twee	46,40 „	18,09 „	„	„	
179	F. Heusinkveld	„	„	„	Twee	24,47 „	20,10 „	„	„	Bouwvallige buitenmuren

Winterswijksche
Stoomdrukkerij van Firma
GEBR. DE BOER.